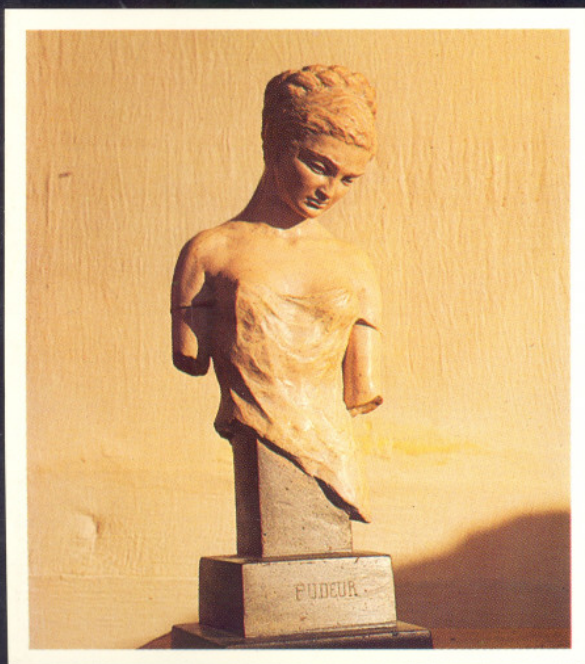
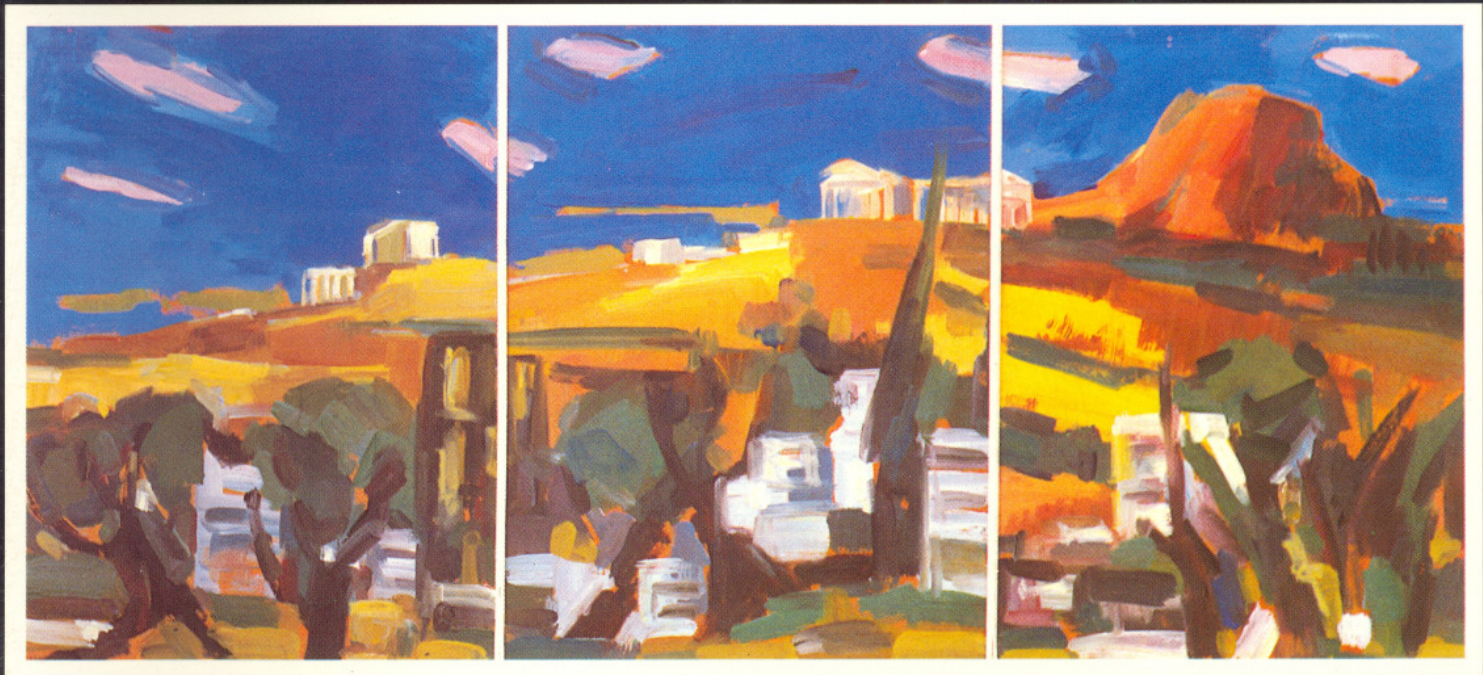

ΒΑΣΟΣ Α. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΔΗΣ

90

ΕΛΛΗΝΕΣ

ΖΩΓΡΑΦΟΙ • ΧΑΡΑΚΤΕΣ • ΓΛΥΠΤΕΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

"PYLARINOS"

1991

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΑΝΘΗΣ

(1925 – 1991)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Τήνος φημίζεται για τους γλύπτες της κι η Κέρκυρα για τους ζωγράφους της.

Το μυροβόλο περιβάλλον των φυσικών καλλωνών της Κέρκυρας προδιαθέτει τους κατοίκους της προς τις Καλές Τέχνες, τους κάνει χαρούμενους, εκδηλωτικούς και αισιόδοξους και το χαμόγελο είναι μόνιμα χαραγμένο στο πρόσωπό τους, σαν μία ωραία κορνίζα στη τραγουδιστή φωνή τους. Δεν γνώρισαν την σκλαβιά κι όταν όλη η άλλη Ελλάδα ζούσε ένα στυγνό Μεσαίωνα η Κέρκυρα, Βενετσιάνικη κτίση τότε, εγνώρισε μία περίοδο ανθίσεως στις Τέχνες και τα γράμματα, διαμορφώνοντας ένα δικό της χαρακτήρα ανάμεσα σε Δύση κι Ανατολή. Έτσι δημιουργήθηκε μία καλλιτεχνική παράδοση στο όμορφο αυτό νησί, που φθάνει μέχρι τις μέρες μας. Ανάμεσα στους σύγχρονους Κερκυραίους ζωγράφους, που η τέχνη τους έχει απλωθεί σ' όλη την Ελλάδα και τ' όνομά τους κατέχει μια διακεκριμένη θέση στον πίνακα των εκλεκτών ζωγράφων μας, είναι κι ο Δημήτρης Άνθης.

Γεννήθηκε το 1925 στους Καστελλάνους, ένα ωραίο χωριό περιτριγυρισμένο από τα πιο γνωστά θέρετρα του νησιού, όπως είναι το Γαστούρι, ο Πέλεκας με την φημισμένη δύση του κι η Χώρα με τα κάστρα της. Από μικρός έζησε κοντά στους απλούς ανθρώπους του χωριού, τους ανθρώπους του μόχθου, που γίνονται ένα με την φύση, κάτω απ' το λιοπύρι και την βροχή και την ζουν και την χαίρονται σ' όλες τις εποχές της, ζυμωμένοι με τις παραδόσεις, τους μύθους και τα παραμύθια τα γεμάτα ερωτικό παγανισμό, μα πάντα και πρωτ' απ' όλα με την αγνή και μεγάλη πίστη στο Θεό. Δεν πρέπει λοιπόν, να μας φαίνεται περίεργο, γιατί στην ζωγραφική του Άνθης συναντούμε έναν πλασμό της φύσεως όχι καθαρά εικονογραφικό, αλλά ένα παγανισμό και μια βαθιά θρησκευτική πίστη.

Τις καθημερινές στο σχολείο μέσα στη ψυχή του μικρού παιδιού έπαιρναν αντάμα θέση η γνώση κι ο θαυμασμός για τις ομορφιές της φύσεως. Τις Κυριακές, ο καλλιφώνος και μορφωμένος πατέρας του, που εκτελούσε και χρέη ψάλτου στην εκκλησία του χωριού, τον έπαιρνε μαζί του. Μέσα στην κατανυκτική ατμόσφαιρα της εκκλησίας, περιεργαζόμενος τις μορφές των αγίων και το θείο δράμα του Χριστού, ένιωθε την ανάγκη να μιλήσει κι αυτός, να πει τα συναισθήματά του. Και το δοκίμαζε, όταν έμενε μόνος στο σπίτι του, με λίγο χαρτί και μολύβι, σχεδιάζοντας από μνήμης μορφές Αγίων, Παναγίες,

και Χριστούς, που για να βάλει λίγο κόκκινο στα χέρια και στα πόδια του μάτωνε μια παρανουχίδα του πολλές φορές.

Έτσι και μέχρι σήμερα, οι άγιοί του βγαίνουν από την ψυχή του, είναι μνήμες παλιές, που αναζητούν να βγουν από το υποσυνείδητο στο φως. Ένα φως όχι εκτυφλωτικό, αλλά απαλό δεμένο με ημιτόνια, που θυμίζει τέμπλα και εικονοστάσια Μοναστηριών και εικόνες τις οποίες συναντούμε σ' απόμερες γωνίες παλιών σπιτιών. Σ' αυτό θα τον βοηθήσει κι η λιτότητα της παλέτας του, η οποία φιλοξενεί 2-3 χρώματα, συνήθως το μαύρο, το άσπρο και την ώχρα ή το κόκκινο, το μπλε και το άσπρο ή κι άλλους συνδυασμούς, τους οποίους η ελευθερία της τεχνικής του κατορθώνει να μεταμορφώνει σε θαυμάσιες ονειρικές μορφές, που φθάνουν σε μας μέσα από μια θαμπή ατμόσφαιρα για να μιλήσουν στις καρδιές μας.

Η εικόνα δεν έχει στο έργο του σαφές περίγραμμα, γιατί βγαίνει μέσα από το φόντο με ημιτόνια χρωματικά κατά το πλάσιμο του χρώματος, πράγμα που του επιτρέπει να δέσει την πραγματικότητα με την φαντασία και να μας δώσει ένα έργο που πάντα θα 'ναι "σήμερα" και θα δένει το χθες με το αύριο. Στα μυστικά της ζωγραφικής μνήθηκε από έναν Ελληνογάλλο ζωγράφο, ένα τύπο μποέμ, τον Tin Florias, στον οποίο τον σύστησε ο δάσκαλός του, βλέποντας την κλίση του στην ζωγραφική. Κοντά του εργάστηκε από το 1937 έως το 1954. Ο Florias, ο οποίος ήταν ένας εκλεκτός ζωγράφος και ένας από τους ιδρυτές της Ecole de Montmartre στο Παρίσι, ενδιαφέρθηκε για τον καινούργιο μαθητή του και στάθηκε γι' αυτόν ένας δεύτερος πατέρας, Αυτός τον έκαμε ν' αγαπήσει την ομορφιά της υπαίθρου και τους ανθρώπους της, το υλικό της Τέχνης και τον έμαθε να ξεχωρίζει τότε και πως γεννιέται το έργο τέχνης, να βλέπει το καλό και να παίρνει το πέπον, όπου κι αν βρίσκεται αυτό, κι ακόμη του 'μαθε ποιος είναι ο σκοπός κι η θέση του έργου στη ζωή. Γι' αυτό και παραμένει ο δάσκαλος κι ο φίλος αυτός αξέχαστος στην ψυχή του Άνθη, γιατί με δυο λόγια του χάρισε την χαρά της Τέχνης του και του 'δειξε τον ίσιο δρόμο της ζωής. Όταν πέθανε ο Florias τόσο έντονη ήταν σ' αυτόν η φυσιογνωμία του δασκάλου του, ώστε από μνήμης ζωγράφησε ένα πορτραίτο του, που σήμερα βρίσκεται στην Πινακοθήκη της Αναγνωστικής Εταιρείας Κέρκυρας.

Από της εγκαταστάσεώς του εδώ στην Αθήνα αρχίζει τα ταξίδια του στο εξωτερικό (Ισπανία, Γαλλία, Δανία, Ιταλία, Βαλκανικές Χώρες, κ.α.) για μελέτες και εκθέσεις (στην Κοπεγχάγη, στην Μαδρίτη προσκεκλημένος του Ισπανικού Υπουργείου Πληροφοριών και Τουρισμού, στο Παρίσι στον διεθνή διαγωνισμό Προσωπογραφίας, στο Μόντε Κάρλο, στη Λευκωσία, κ.α.). Εδώ στην Ελλάδα έχει οργανώσει πάνω από 30 ατομικές εκθέσεις κι έχει λάβει μέρος σε ομαδικές και Πανελλήνιες. Έχει τιμηθεί με δύο μετάλλια για την προσφορά του στην Τέχνη, ένα από τον βασιλέα Παύλο το 1955 και άλλο το 1964 από κρατική επιτροπή. Επίσης εργάστηκε και δίδαξε επί μια 3ετία στις Σχολές του Εθνικού Ιδρύματος. Πιστεύει στην μελέτη και την εμπειρία. "Χρειάζεται" λέγει «να 'χει κανείς μια μεγάλη δύναμη και μια πολύχρονη εμπειρία, να 'χει δουλέψει κοντά στη φύση πολύ-πολύ, σ' όλες τις εποχές, να 'χει πολύ ταξιδέψει με σκοπό να βλέπει, να ερευνά και να καταγράφει, για να μπορέσει να αναδημιουργήσει». Ακόμη πιστεύει ότι το έργο τέχνης

είναι ένα σύνολο από γνώσεις, συναισθήματα, αλήθειες και ιδανικά της κάθε εποχής και γίνεται ο ερμηνευτής που κλείνει στο σύνολό του μορφές κάθε ονείρου.

Γεμάτος από μνήμες έχει την δύναμη να συγκρατεί τις μορφές, να τις μελετά και πάνω στην δημιουργία, ελεύθερος από την παρουσία των ίδιων των μορφών, να τις αναπλάθει, να τις ξελαφρώνει από περιττά στοιχεία και να τις δίνει στο έργο του – χωρίς να χάνουν την ψυχή τους και την αληθινότητά τους – σαν μέσα από όνειρο, που σε ξεκουράζει και σου φέρνει την εντύπωση του απαλού και του ήρεμου. Άθελά σου τότε νιώθεις μια απολύτρωση από το βάρος της πραγματικότητας, από το άγχος της αβεβαιότητας της ζωής. Μ' αυτόν τον τρόπο εργάζεται τα τοπία, τις ψαροταβέρνες και με τον ίδιο τις αγιογραφίες του.

Μια επίσης ξέχωρη επίδοση του Άνθη είναι και η προσωπογραφία με μια τεχνική που προσεγγίζει τον πουαντιγισμό. Εκ φύσεως μελετητής, δεν μπορούσε ν' αφήσει μακριά του τον άνθρωπο, που τόσο αγαπά. Στα πορτραίτα του που δεν μοιάζουν ψυχρές αποτυπώσεις εξωτερικών γνωρισμάτων, δίνει την κατάλληλη ψυχική κατάσταση, που συντροφεύει την μορφή κι είναι βγαλμένη από τα βάθη του είναι της. Ένας ρεαλισμός κι ένας ρομαντισμός έτσι συνταιριάζονται και δίνουν την πραγματικότητα την εξωτερική και εσωτερική, την μορφή και την συναισθηματικότητα του μοντέλου. Αναφερόμενοι στο έργο του Άνθη θα ήταν παράλειψη να μη σταθούμε ιδιαίτερος στο αγιογραφικό του έργο. Αφορμή ν' ασχοληθούμε με κάποια ιδιαίτερη προσοχή με την εργασία του αυτή ήταν μια ατομική του έκθεση σε Αθηναϊκή αίθουσα που έγινε το 1977 με τον τίτλο «Παναγίες και λειτουργικά» και περιλάμβανε έργα εμπνευσμένα από την θρησκευτική πίστη και υμνολογία. Τα έργα αυτά είχαν το περίεργο ότι ήταν ελευθερωμένα από τον δογματισμό και την τυραννική συνταγολογία. Ήταν κάτι καινούργιο, δημιουργημένο με τόλμη και θάρρος, με ελεύθερη έκφραση συναισθημάτων στην απεικόνιση της Παναγίας με τον Χριστό, κι όμως τόσο κοντά σ' αυτό π' αναζητούμε από μια εικόνα ν' αποδίδει την αγιοσύνη της. Η έκφρασή των έχει ζωντάνια, ευγένεια και σοβαρότητα κι ακόμη μια σχεδιαστική ευρυθμία, καθώς η Παναγία και ο Χριστός δένονται σ' ένα σύνολο με ενιαία εννοιολογική ενότητα.

Η ζωγραφική του για την οποία έχουν γράψει πολλοί και γνωστοί κριτικοί όπως ο Βάγιας Παναγιωτόπουλος, Σπ. Παναγιωτόπουλος, Τώνης Σπητέρης, Φώτος Γιοφύλλης, Τζ. Καϊμης, Σ. Φραγκουλίδης κ.α., έχει το χάρισμα να εισχωρεί απαλά στο υποσυνείδητο και να χαρίζει μια μαγεία κατευναστική στον λαβύρινθο των αισθητικών αναζητήσεων της εποχής μας. Είναι μια εκ βαθέων μουσική του χρώματος.

Ο Δημήτρης Άνθης παρουσίασε τα έργα του σε ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Πολλές υπήρξαν οι συμμετοχές του σε ομαδικές και Πανελλήνιες εκθέσεις όπου το έργο του διακρίθηκε αρκετές φορές.

Έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές στην Ελλάδα, Ευρώπη και Αμερική.

B. Κουντουρίδης